

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj.

Vrednitiivo: Ulica Sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošljejo uredništvu lista. Nežadnikirana pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Tisk tiskarne „Edinost“, vpisane zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Sv. Franciška Asiškega št. 20. Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto . . . . . K 24.— za pol leta . . . . . 12.— za tri mesece . . . . . 6.— za nedeljsko izdajo za celo leto . . . . . 2.00 za pol leta 1.00

EDINOST

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone. Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov . . . . . mm po 10 vit. Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov . . . . . mm po 20 vit.

Oglasi v tekstu lista do pet vrst . . . . . K 20.— vsaka nadaljna vrsta . . . . . 2.—

Malj oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev. Oglase sprejema inseratni oddelček „Edinosti“. Naročnina in reklamacije se pošljejo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“ — Plača in toži se v Trstu. Uprava in inseratni oddelček se nahajata v ulici Sv. Franciška Asiškega št. 20. — Poštoupravnični račun št. 841.652.

Pregled najnovejših dogodkov.

Italijanska bojišča. — Na Goriškem artiljerijski boji. Na Civaronu Lahi odbiti.

Ruska bojišča. — Ruski napadi v Karpatih odbiti. Naš uspeh jugozapadno Fundul Moldovi. Med Zlato Lipo in Dnjestrom so se naši umeknili na pripravljene postojanke. Pred Brzezanu ruski napadi brez uspeha. Pri Böhm-Ermolljjevi armadi posamezni ruski napadni poizkusi obzrusepušeni.

Romunska bojišča. — Pri Olah—Toplici (v dolini gornjega Maroša, 30 km od meje) so se naši umeknili na vrhove vzhodno imenovanega kraja. — Slijanje uspeh Nemcev in Bolgarjev: Trdnjava Tutrakani ob Donavi v Dobrudži zavzeta z naskokom; 20.000 ujetnikov, nad 100 topov uplenjenih. Pri Dobriču močne ruske sile odbite.

Afbansko-macedonska bojišča. — Polozaj neizpremenjen.

Zapadna bojišča. — Sommska bitka se nadaljuje. Boj na vsej črti. Sovražni napadi odbiti. V Verdunovillersu se je ustanovil sovražnik. Pred Verdunom na fronti Thiaumont—Gorski gozd francoski napadi odbiti.

Turska bojišča. — Nič poročil.

Italijanska bojišča.

DUNAJ, 7. (Kor.) Uradno se razglša: 7. septembra 1916.

Italijansko bojišče. — Na Goriškem je naša artiljerija obsireljevala prehode čez Sočo, sovražna pa naše postojanke pri Lokvici in več krajev v Vipavski dolini. Na suganski fronti smo kraljki zavrnili italijanske poizvedovalne oddelke, ki so ob močnem artiljerijskem ognju prodirali proti Civaronu.

Laški zrakoplov nad Malim Lošinjem. DUNAJ, 6. (Kor.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Agencija Stefani javlja: »Naš mornariški zrakoplov je v noči od 3. na 4. t. m. uspešno bombardiral vojaške utrdbe v Malem Lošnju, pri čemur se je izogibal zadetju hiš, in se je nepoškodovan vrnil v svoje oporišče.« — K temu je treba pripomniti, da je res v noči od 3. na 4. t. m. italijanski zrakoplov letel preko mesta Malega Lošinja, metal bombe na mesto in razdeljal tri zasebne hiše, v katerih je bil en možki ubit, ena ženska pa lahko ranjena. Vojaške škode ni bilo.

Ruska bojišča.

DUNAJ, 7. (Kor.) Uradno se razglša: 7. septembra 1916.

Rusko bojišče. — Prestolonaslednikova fronta: Več zelo srditih sovražnih napadov proti naši karpatski fronti smo zavrnili deloma po srditem boju moža proti možu, deloma pa s protinapadom ob velikih sovražnikovih izgubah. Jugozapadno Fundul Moldovi smo s svojimi napadi osvojili strelniško oporišče. Zajeli smo 88 neranjenih sovražnikov. Med Zlato Lipo in Dnjestrom smo se v zvezi z večeraj sporočenimi boji umeknili v pripravljene postojanke. Vzhodno in jugovzhodno Brzezanov sovražni napadi niso imeli uspeha. — Princa Leopolda Bav. fronta: Pri Böhm-Ermolljjevi armadi smo posamezne sovražnikove napadne poizkuse preprečili s svojim ognjem. Na ostali fronti zmeren, obojestranski artiljerijski ogenj.

BEROLIN, 7. (Kor.) Wolflov urad poroča: Veliki glavni stan, 7. septembra 1916.

Vzhodno bojišče. — Princa Leopolda Bav. fronta: Nobena posebno pomembnega dogodka. — Nadvojvode Karla fronta: Vzhodno in jugovzhodno Brzezanov so bili ruski napadi brezuspešni. Med Zlato Lipo in Dnjestrom smo se v zvezi z večeraj sporočenimi boji umeknili v zadaj pripravljene postojanke, v katero

smo tekom dneva potegnili zadnje čete. V Karpatih smo jugozapadno Zjelone, večkrat ob Babi Ludovi, zapadno kirilbabske doline, odbili ruske, na obeh straneh Dornevatre pa rusko-romunske napade. Vrhovno armadno vodstvo.

Rusko uradno poročilo.

DUNAJ, 7. (Kor.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Poročilo ruskega generalnega štaba.

5. septembra, popoldne. — V smeri proti Vladimirju Volinskemu in v okolici gornjega Sereta smo tekom bojev od 31. avgusta do 2. septembra zajeli 115 častnikov, 4514 mož, 6 topov, 35 strojnih pušk in 4 minovke. V Karpatskem lesu se nadaljuje prodiranje naših čet. Osvojili smo po boju iznova nekaj vrhov.

Romunska bojišča.

DUNAJ, 7. (Kor.) Uradno se razglša: 7. septembra 1916.

Romunsko bojišče. — Pri Olah—Toplici smo naše čete, da se izognemo pretečemu okoljenju, umeknili na vrhove zapadno tega kraja. Drugače ob neizpremenjenem položaju nič posebnih dogodkov.

Naměstnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, inl.

BEROLIN, 7. (Kor.) Wolflov urad poroča: Veliki glavni stan, 7. sept. 1916.

Balkansko bojišče. — Zmagovite nemške in bolgarske sile so z naskokom vzele močno utrjeni Tutrakani. Nihov plen znaša po dosedanjih poročilih nad 20.000 ujetnikov, med njimi 2 generala in nad 400 drugih častnikov, ter nad 100 topov. Tudi krvave izgube Romunov so bile težke. Napad močnih ruskih sil proti Dobriču je odbit.

SOFIJA, 7. (Kor.) »Agence. Tel. Bulgare« javlja: Včeraj, 6. t. m., ob 230 popoldne je po srditem boju na drugi obrambni črti južno mesta Tutrakana predmestna tutrakanska trdnjava končno pršla v naše roke. Posadka trdnjave se je vdala. Ujeli smo: 34., 35., 36., 40., 74., 79., 80. in 84. pešpolk, dva bataljona orožništva, 5. havbični in 3. težki artiljerijski polk. Uplenili smo: vso trdnjavo artiljerijo in veliko municije, puške, strojne puške in drug vojni materijal. Natančno število ujetnikov in plena moramo šele ugotoviti. Dostej smo našli: 400 častnikov, med njimi tri brigadne poveljnike, 21.000 neranjenih vojakov in med plenom: 2 zavrati in nad sto modernih topov, med katerimi se nahajata dve v letu 1913. pri mestu Ferdinandu zavzeti bateriji. Romunske izgube mrtvih in ranjenih so ogromne. Veliko romunskih vojakov je utonilo na paničnem begu v Donavi.

NEMŠKI LETALSKI NAPAD.

BEROLIN, 6. (Kor.) Wolflov urad javlja: Nemška pomorska letala so 4. t. m., sodelujoč z bolgarskimi bojnimi silami na suhem in na morju, uspešno obmetala z bombami romunske baterije in utrjene pehotne postojanke v Dobrudži ter kolodvor in shrambe olja v Costanzii.

Rusko uradno poročilo.

DUNAJ, 7. (Kor.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Poročilo ruskega generalnega štaba:

5. septembra, popoldne: V Dobrudži je bil 4. t. m. prvi spopad naše konjice z bolgarsko. Posekali smo bolgarsko konjiško patroljo in ujeli enega častnika.

Varstvo Romunov v Turčiji.

CARIGRAD, 5. (Kor.) Veleposlaništvo Zedinjenih držav je prevzelo varstvo romunskih državljanov v Turčiji.

Albansko-macedonsko bojišče.

DUNAJ, 7. (Kor.) Uradno se razglša: 7. septembra 1916.

Jugovzhodno bojišče. — Polozaj je neizpremenjen.

Naměstnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, inl.

Vesti iz Grške.

Venizelovci pri kraju.

»Daily Mail« javlja iz Aten: Prišlo je do dolgo zaželenega sporazuma med Venizelosom in kraljem. Ker so stranke izrekle zaupanje Zaimisovemu kabinetu, se zdi, da je končno utišana tudi opozicija.

Italijansko časopisje pa presoja stvar s popolnoma drugačnega stališča in vidi se, da iz njega govori bojazen, da bi bili, če se stvar na Grškem obrne popolnoma v prid ententi, oškodovane italijanske posebne koristi. Tako piše »Corriere della Sera«: Kralj Konstantin tudi še danes predstavlja grški narod v njegovi realnosti. Venizelos ga zastopa v svojih domišljavih aspiracijah po visokoleteči grški idealnosti, kateri pa večina Grkov noče žrtvovati svojega blagostanja in svoje trgovine, najmanj pa svojega življenja. Posledica je, da vkljub velikanski pomoči za venizelovsko propagando in vedno naraščajočemu pritisku četverozeveze na notranje grške razmere Venizelos ni mogel moči pritegniti nase. Venizelosa moč na Grškem je danes skržena na moč četverozeveze. Če bi si danes Grška hotela izvoliti Venizelosa za poglavarja, bi v njem priznala oboroženo voljo četverozeveze. Moč, vsekakor zelo skržena, je še vedno v rokah kralja Konstantina in sprejem četverozeveznih zahtev dokazuje, da se akcijska možnost kraljeva zmanjšuje vedno bolj. In vendar bi bilo nepredvidno, če bi se verjelo, da je Grška definitivno sprejela ententne zahteve in predvsem dala dovoljno poročstvo za interese četverozeveze. Četverozeveza mora v Atenah postopati kategorično. Grška je sovražnik, ki nima dovolj moči, da bi se pokazal kot tak, ki pa nam sovražno stoji nasproti s svojimi načrti, upi in naklepi. V eni stvari je bila Grška izredno poštena: dala je spoznati svoj namen, da nam hoče udariti v hrbet. Četverozeveza je kmalu spoznala stvar, a ravnala prepozno.

»Matin« javlja iz Aten 5. t. m., da so zastopniki četverozeveze dosegli pri kralju, da v kratkem sprejme venizelovce v avdijenci. — »Temps« doznava, da je stanje kralja Konstantina še vedno resno.

Odlok vest o odstopu kralja Konstantina? Pariški »Petit Journal« ugotavlja sedaj, iz kakega vira je izšla vest o odstopu kralja Konstantina. Znani atenski hujskiški list »Hestia« je namreč predlagal, da naj se z ozirom na trajno kraljevo bolezen uvede regentstvo.

Splotna mobilizacija v Macedoniji. Milanski »Secolo« poroča iz Soluna 2. t. m.: Neodvisna vlada grške Macedonije je proglasila splošno mobilizacijo, a ta mobilizacijski ukaz ni imel uspeha. Prijavilo se je samo 20 novincev. — Nova vlada v Solunu se je nastanila v dosedajnji kraljevi palači.

Ententne zahteve.

Iz Lugana se poroča: Četverozevezni poslaniki v Atenah so zahtevali od atenske vlade, da naj se odpravijo vsi sovražni konzuli na Grškem. Zahtevali so nadalje, da naj se v Atenah izprazni dve vojašnici, da mora ententa v Atenah prevzeti policijsko službo. Tako se hoče v Atenah namestiti francosko-angliška posadka kakih 4000 do 5000 mož.

Kakor poroča »Idea Nazionale« se je izročitev poštnih, brozajavnih in telefonskih uradov v Atenah zastopnikom entente izvršila brez neljubih dogodkov. Zaimis se je omejil na formalen protest, ki ga je izročil zastopnikom entente. Ententa je namestila v brozajavnih in poštnih uradih zanesljive grške uradnike. Vsa pisma in brozajavke tujih državljanov so zaplenili. Preiskava teh pismen in brozajavk je podala že dokaze za razsežno uhovništvo v škodo entente. V diplomatskih krogih se čuje, da so zastopniki entente svetovali Venizelosu, da naj se stori nikarkršnega nasilnega čina, ker jim ni na takem činu. Načrt, ki so ga sporočili Zaimisu, je pač, da za čas vojne prevzame namesto grške vlade ententa vodstvo preživljanja drža-

ve, železnic, pošte in brzojava ter prehranjevanja armade in sicer zato, da se odvzame Grški vsaka možnost, da bi škodovala ententnim armadam. Francoski politični krogi ne žele, da bi se kralju Konstantinu odvzel prestol. Gre jim le za varnost na Grškem se nahajajočih ententnih čet, drugo pa vse prepuščajo grškemu narodu.

Radoslavov o odnošajih z Grško.

KOLIN, 6. (Kor.) »Kölnische Zeitung« javlja iz Sofije: Ministrski predsednik Radoslavov je izjavil h grškemu vprašanju, da se prijateljski odnošaji goje še nadalje. Treba je mirno pričakovati ali in kdaj nastopi Grška. Vsekakor se za sedaj ni bati nič motečega. Ministrski predsednik smatra sedanje poglavje vojne za zadnje, ki prinese odločilno končno zmago četverozevezi.

Zapadna bojišča.

BEROLIN, 7. (Kor.) Wolflov urad poroča: Veliki glavni stan, 7. sept. 1916.

Zapadno bojišče. — Sommska bitka se nadaljuje. Boj na vsej črti. Anglezji so vedno zopet s posebno trdovratnostjo, a zastoj napadali pri Ginchyju. Francozi so zopet naskočili na svoji veliki napadni fronti južno Somme, a je njihov naskok v severnem delu popolnoma razpadel pred našimi črtami. V odseku Berny—Denecourt in na obeh straneh Chaulnesa smo začetne uspehe zopet izgubili sovražniku s hitrim protinaskom. V Verdunovillersu se je ustanovil napadalec. Vzhodno Moze smo odbili ponovne francoske napade proti fronti utrdba Thiaumont—Gorski gozd.

Vrhovno armadno vodstvo.

Pogreb nemških letalcev na Angleškem.

LONDON, 6. (Kor.) Mrtva trupla častnika in možva 3. t. m. sestreljenega nemškega zrakoplova so bila danes pokopana z vojaškimi častmi. Velika množica je razoglavila in molče prisostvovala pogrebu. Poveljnikova krsta je imela napis: »Neznani nemški častnik, ki je našel smrt kot poveljnik zepelinovca«.

Izjave nevtralnosti.

BEROLIN, 6. (Kor.) Kakor doznava Wolflov urad, sta nizozemski in švicarski poslanik po nalogo svojih vlad ponovno potrdila strogo nevtralnost napram vojujočim se državam. Po neki madriški vesti je španska vlada objavila svojo izjavo nevtralnosti.

Cesar za bukovinske begunce.

DUNAJ, 7. (Kor.) Cesar je preskrbnemu odboru za bukovinske begunce dovolil iz svojih zasebnih sredstev 10.000 K.

Posl. Daszynski ne odloži mandata.

DUNAJ, 6. (Kor.) »Polnische Nachrichten« doznava, da je posl. Daszynski po sklepu izvrševalnega odbora galske socialnodemokratske stranke umeknil odložitve državnoborskega mandata.

Ogrsko-hrvatski državni zbor.

(Konec poročila o seji dne 16. septembra.)

Italija in Romunska. — Sklicanje delegacij. — Razmerje do Nemčije.

Nadaljevalje svoja izvajanja je grof Andrassy — opozarjajoč na razne spise iz Rdeče knjige — razpravljal o predzgodovini italijanske vojne. Kar se tiče romunskega vprašanja, je naglašal, da je bilo vladi v dolžnost baviti se s tem vprašanjem, kako bi mogli vplivati na Romunsko celo za ceno kake žrtve. (Gibanje na desni.) Ne vidi pogreške v tem, da nismo predvidevali tega napada, marveč v tem, da se niso ukrenile potrebne odredbe za slučaj, ako bi prišlo iznenada, kar smo smatrali za neverjetno.

Ministrski predsednik je izvajal ozirom na predlog za sklicanje delegacij, da se hoče najprej braniti proti tisti kritiki in tistim napadom, ki mu očitajo, da stališče, ki je zavzel v vprašanju gospodarske nagodbe, ne odgovarja XII. članu zakona

iz leta 1867, ali da celo pomenja preziranje tega zakona. Ministrski predsednik je rekel, da njegova inkriminirana trditve pravi, da narod ne sme vezati svojih lastnih rok, da se ne sme sam spraviti v položaj, ki bi ga v danem trenutku oviral storiti to, kar želi v lastnem interesu. Menim, da — postavivši se na to stališče — ne prihajam v kolizijo z XII. členom zakona iz leta 1867. Kajti predpogoja popolne ustavnosti v Avstriji želi ta člen zakona izključno za način pogajanj o skupnih stvareh. Glede določitve vsebine skupnih stvari je rečen člen zakona deklarativne (napovedne) naravi. (Odobravanje na desni.) Ne konstruira novič skupnih stvari; ne tvori novih pravnih norm, marveč našteva le skupne stvari, ki izhajajo iz pragmatične sankcije. Posezanje v notranje stvari Avstrije je izključeno.

Romunskega in italijanškega problema se hoče ministrski predsednik le na rahlo dotakniti. Obe deželi ste tako obsedeni po pohlepu po naši posesti, da se je zravnava njihui aspiracij kazala skoro nemožna. To nam kaže dejstvo italijanškega in romunskega preloma pogodbe.

Ker se je opozicija v neprestanim hru-pom protivlja izvajanjem grofa Tisze, je prekinil ta svoja izvajanja, da zahteva od opozicije takega vedenja, ki bo odgovarjalo prijenljivosti, ki jo večina kaže napram njej.

Ministrski predsednik je odločno nastopil proti očitku, češ, da je z dotičnim pasusom v mnogokrat omenjenem govoru vzbujal dvome v lojalnost avstro-ogrške noudbe. Tudi strah ni določil našega vedenja napram Italiji. S tem je opazka grofa Andrassyja ovržena. Ministrski predsednik prosil, naj se predlog grofa Andrassyja (za sklicanje delegacij) odkloni.

Na to je grof Apponyi utemeljeval svoj predlog.

Izvajal je, da težave, ki so na potu sklicanju delegacij, zahtevajo, da se na katerikoli način omogoči kontrola vnanjih stvari, a to se mora vršiti potom legislativne (zakonodajne) s tem, da se vloži predloga, ki obvezuje ministra za vnanje stvari da pride pred poslansko zbornico.

Ministrski predsednik je na podlagi nagodbenega zakona ovrgl možnost in potrebo tega predloga, na kar je zbornica sklenila, da se oba predloga pripustita k debati.

Ob 3/2 je zbornica prešla k nadaljevanju razprave o davčnih predlogih. Ob 2 uri so sejo suspendirali. Po zopetni otvoritvi ob 4 se je nadaljevala razprava o davčnih predlogih in ob 5. uri so jo prekinili.

Na to je zbornica prešla k interpelacijam. Posl. Polonyi je interpeliral glede političnega razmerja do Nemčije, posebno glede trgovskih odnošajev. Poslanec Zboray, Huszar in Györfy so interpelirali o Sedmograški, na kar je grof Tisza odgovarjal.

Zavarovanje Sedmograške.

BUDIMPEŠTA, 6. (Kor.) Odgovarjajoč na interpelacijo o zavarovanju Sedmograške, je izjavil ministrski predsednik grof Tisza, da vdor naših izdajalskih mejašev sicer sedaj dosega uspehe, toda šele bodočnost pokaže, ali je romunsko armadno vodstvo postopalo strateški pravilno, ko je pričelo napad z nepopolnoma pripravljenimi četami. Upam, da si bomo svojo tozadevno sodbo kmalu mogli napraviti na podlagi za nas ugodnih dejstev. (Odobravanje.) — Večina je sprejela na znanje odgovor ministrskega predsednika.

Vdanostna izjava ogrskih romunskih katoličanov.

BUDIMPEŠTA, 6. (Ogr. kor.) Danes dopoldne je prišel k ministrskemu predsedniku grofu Tiszi karansebeški romunsko-unijatski škof, ki mu je v svojem, svoje duhovščine in svojih vernikov imenu izročil izjavo, v kateri se izražajo čustva zvestobe in vdanosti Nj. Velikanstvu in ljubljeni ogrski domovini. Škof je prosil ministrskega predsednika, da sproči to izjavo na Najvišje mesto. Ministrski predsednik je sprejel izjavo z zadovoljen obrazu ne prihaja morda od solnčnega bleška. »Naja, Naja!«, sem vriskal v veseljem triumfu in sem hotel k njej. A v tem me je nekdo poklical z glasnim, veselim smehom: Okrenil sem se. Za menoj je stal prijatelj mi Geza, tamošnji grajščak, strasten lovec kot jaz in poleg tega podpihovalec k mnogokateri objestnosti.

Sramoval sem se, ustrašil, da-li ni morda čul mojega vzklika in uganil vse in — gorje strahopetec! — oddahnil se, ko sem iz njegovih zbadljivih besed posnel, da si je stvar tolmačil kot navadno ljubkovanje.

Sel sem žujim in niti enkrat se nisem ozrl po Naji.

Tega dne se nisem upal k deklici, istotako ne naslednjega in tretjega dne. Četrtega dne pa sem moral službeno odpotovati v neki oddaljeni kraj okraja. Tam sem ostal štiri mesece in bi bil morda ostal še dalje, da me niso iznenada poklicali na sedež okrajne oblasti v neki posebno važni službeni stvari. (Dalje.)

PODLISTEK

Naja.

Prevedeno iz hrvaščine Ksaverja Sandor-Gjalskega.

»Kaj vem jaz? Me ne veseli, in veste-li kako govore mestni ljudje? V prejnici se izpreda marsikaj in potem — mora dekle plakati, ker se je v prejšnjem letu smejala. Vendar se šalim, toda moj oče pravi, da kmetje v resnici nimajo razloga, da bi se smejali. Meni radi nove odmere zemlje.«

»Ah, meniš komasacijo (zlaganje zemljišč)?«

»Nekaj takega — ali, povejte mi, gospod — in začela me je izpraševati o »pravu in zakonu«, o »novem merjenju«. — Pravu in mogel dovolj govoriti o vsem tem. Slednjič sem prekinil njeno vprašanje: »Ali ti je toliko ležeče na tem, Naja? Za to naj se brigajo možje, ne pa dekle.«

»To je res. Saj govorim samo z vami o tem, v drugim ne bi hotela. Toda, čula sem, in vsi ljudje v vasi govore, da je naš

duhovnik sporazumljen z »indzirnjem«, da se staro grobje deloma prisodi grajščaku, a novo pokopališče da hoče preložiti nekam daleč tja ven v gozd.«

»Nu! Kaj pa je na tem?«

»E, kaj da mi je na tem? Naši dedji in praočetje so pokopani tam, pravi moj oče. Vas ima to pokopališče že od tistega časa, ko so se naši predniki priselili iz Bosne. In sedaj naj bi grajščak tam gonil svoje črede, nas pa naj bi pokopavali v gozdu, kjer se zbirajo volkovi in lisice.«

Pogledal sem jo začudeno. Povsem je pobleдела in spominjala me je v tem trenutku črnogorskega dekleta na »Cermakovi sliki« (»Smrt vojvode« v zagrebški galeriji).

Sicer nisem doživel žujo nič posebnega. Zato se tudi nisem zavedal, kaj se je življalo v srcu zanjo. Komaj da sem šele v zadnji uri jel nekaj slutiti.

Ostavljal sem hišo ob jutranjem svitu, da bi šel na lov. Ko sem dospel v vas, je bilo še vs- tiho. Pot me je vodila mimo Nedeljkovičevega pohištva. V sadjaku pri vodnjaku sem zapazil Najo. Ravno si je bila umi-

la obraz in se je hotela počesati. Ti dobri Bog, kako divna je bila, tako sveža, tako lepa! Siva svetloba jutranjega svita je stopila po nje razpuščenih črnih laseh, je padala na rahlo opognjeni vrat, se je ukrajala skozi na pol odprto srajcico in na krasne devičke prsi — ah, v tem trenutku se res nisem mogel premagovati; skočil sem k njej — ni me opazila — jo objel in jo poljubil. Iztrgala se je, vzkrivši prevzetno. Najprej, dokler je menila, da je kak deček, iz sosedstva, ni bila ne razžene, ne uzažlena. Ali ko se je z roko povzdignjeno v vis, zasukala in me izpoznala, je izginil prijazno-drzni, šegavo odbijajoči nasmeh iz njenih potez, očesi sta se zaprili in v zmedenosti je sklenila roki na prsih. Sedaj sem obžaloval, kar sem storil, a vendar sem ječjal: »O lepa, moja ljuba Naja!«

»Če bi vam bila ljuba, ne bi bili storili tega,« je odvrnila bolestno tresočim se glasom in se je počasnih korakov obrnila proti hiši. Jaz, nespametnež, sem strmel zanjo in nisem mogel razumeti, da se kmečko dekletu biti tako občutno. Sedaj šele sem prav izpoznal, kako plemenitega čuta je bila moja Naja. In jaz sem jo užalil, sem se igral žnjo kakor s kako drugo kmečko dekline! — Ah, kako težko mi je bilo pri srcu, ko sem jo opazil spodaj v vrto poleg gredice nageljnove, kako si neprestano briše solze. Od sramu si nisem upal bližati se jej. Tedaj se je ozrla na tisto mesto, kjer sem še vedno stal, in zdelo se mi je, da se jej je obraz razvedril in da iz njenih objokanih oči seva žarek blaženosti. Mej tem se je solnce povzpelo na obzorje: ljubko-rdeča svetloba se je zibala na rosno vlažnem perju sliv; na tankih tratnih stebelčkah. Kar naenkrat je bilo vse potopljeno v rožnato-barven lesk in le oddaljena dolina je še drgetala v modrikastem ranem svitu. Vse drugo je blestelo v mladi jasnosti jutra — bilo je ko ljubko smehljanje otroka v zibeli, ki so ga ravnokar povili v sveže perilo. — Na neki večji nad mano, visoko v vrhu, se je vzlegalo zvonočlasno petje malega ptiča. Prsi so se mi čudovito širile — neka sreča, neko hrepenenje mi je kipel v duši, in nisem se vpraševal, ali sen v nje-

le sem prav izpoznal, kako plemenitega čuta je bila moja Naja. In jaz sem jo užalil, sem se igral žnjo kakor s kako drugo kmečko dekline! — Ah, kako težko mi je bilo pri srcu, ko sem jo opazil spodaj v vrto poleg gredice nageljnove, kako si neprestano briše solze. Od sramu si nisem upal bližati se jej. Tedaj se je ozrla na tisto mesto, kjer sem še vedno stal, in zdelo se mi je, da se jej je obraz razvedril in da iz njenih objokanih oči seva žarek blaženosti. Mej tem se je solnce povzpelo na obzorje: ljubko-rdeča svetloba se je zibala na rosno vlažnem perju sliv; na tankih tratnih stebelčkah. Kar naenkrat je bilo vse potopljeno v rožnato-barven lesk in le oddaljena dolina je še drgetala v modrikastem ranem svitu. Vse drugo je blestelo v mladi jasnosti jutra — bilo je ko ljubko

